

ΕΥΤΥΧΕΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ 1900

1

Στὸν Ὀλυμπο ἀπὸ πέρα
ἢ ψαλμοῦδ' αὐτοῦ
γροικιέται μιὰν ἡμέρα
κ' ἢ μυροῦδ' αὐτοῦ.

Ἡ Ἀφροδίτη ἀχνίζει.
Ὁ Ἀπόλλων πλεῖα δὲν
τραγουδεῖ
Κι' ὁ Δίας φοβερίζει
νὰ κἀν μ' ἀστραπὲς τῆ γῆ.

Γροικιέται μιὰν ἡμέρα
ἢ ψαλμοῦδ' αὐτοῦ
στὸν Ὀλυμπο ἀπὸ πέρα
κι' ὁ θρίαμβος τ' Ἀλθινοῦ.

Ὁ Δίας φοβερίζει,
μὰ δὲν πατάει πλειοστήγῃ
κι' ὁ Ἀπόλλων ξαναρχίζει
τὴν Ἀρετὴν νὰ τραγουδῇ.

2

Ἡ Ἀφροδίτη ξένη
στὸ μάτι ποῦ τὴ λαχταρεῖ,
στὴν ἐκκλησιά μας μπαίνει
τὴ δόξα τῆς νὰ θυμηθῇ.

Τὸν Ἄδωνι τῆς πάει
νὰ κλάψῃ μέσα στὸ νὰ
καὶ στὸ Χριστὸ σκορπάει
ρόδα μὲ πόθο φλογερῶ.

Στὴν ἐκκλησιά σὰν ξένη
ὅλος ὁ κόσμος τὴ θεωρεῖ
καὶ μάρμαρο ἀπομένει,
ποῦ ἡ Τέχνη θένα λαχταρῇ

Κ' ἡ κλάψα ποῦ ἀντηχάει
ἀπὸ τῆ γῆ στὸν οὐρανὸ,
τὴ χάρι ἀποζητήη
ποῦ χάσαμε γιὰ τὸ Χριστό!

Χρ. Βασιλόπουλος

Η ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΤΟΠΩΝ

Μετάφρασις ὑπὸ Ἐμμανουὴλ Ροῦδου.

Αἱ ἐν Ῥαμὰ οἰκίαι εἰσὶ πῆλινοι καλύβαι, στεφόμεναι διὰ θόλων, ὁμοίων τοῖς τῶν Τζαμείων καὶ τάφων τῶν παρὰ Τούρκους ἀγίων, κείνται δὲ ἐν μέσῳ ἄλλους ἐλαιῶν, συκῶν καὶ ροιῶν περιπεφραγμέναι ὑπὸ νοπέλων, ἰδιοτρόπων τῷ σχῆμα καὶ ἀτάκτως ἐπισωρευόντων τοὺς ἀκανθώδεις καρπούς. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν πικροδάκτυλων τούτων δένδρων ὑψοῦνται κάλλιστοι φοινίκες τῆς Ἰουδαίας. Δὲν ἠδυνάμην νὰ κορσεθῶ θαυμάζων, ἓνα μάλιστα

τῶν φοινίκων τούτων, ἀνυψούμενον ὡς στήλη ἐν αὐτῇ τῇ αὐλῇ τῆς Μονῆς εἰς ὕψος τριάκοντα ποδῶν, εἶτα δὲ ἀπλοῦντα μετὰ χάριτος τοὺς ἐπικύρτους κλώνους, ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο ὡσεὶ κοράλλιοι βότρυες οἱ ἡμιώριμοι ἤδη καρποί.

Ἡ Ῥαμὰ εἶναι ἡ ἀρχαία Ἀριμαθαία, πατρίς τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου ἀνδρός, ὅστις ἔθαψε τὸν Σωτῆρα· μικρὸν δὲ ποβρωτέρω κείται ἡ Λαὸδ, Λύδδα ἢ Διόσπολις, ἐνθα ἐθαυματουργήσεν ὁ Ἄγ. Πέτρος, ἰάτας τὸν παραλυτικόν. Οἱ ἐπιθυμοῦντες ἐμπορικῶς περὶ τῆς πόλεως ταύτης πληροφορίας δύνανται νὰ εὑρωσι τοιαύτας ἐν τοῖς Ἰπομνήμασι τοῦ Βυρόνου. Τὸτ καὶ τῇ Περιηγήσει τοῦ Κ. Βολιέη.

Ἐξελθόντες ἐκ Ῥαμὰ τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου μεσοῦσης ἤδη τῆς νυκτός, ὠδηγήθημεν ὑπὸ τοῦ Η-

γούμενου διὰ σκολιῶν ὁδῶν, ἔνθα ἀνέμενον ὁ Ἄβου Γός· ἐκεῖ δὲ ἀπεχαιρέτησεν ἡμᾶς ὁ καλὸς οὗτος μοναχός, ἐπιστρέφων εἰς Ἰόππην. Ἡ παραπομπή μου συνέκειτο ἐκ τοῦ Ἀραβὸς ἀρχηγοῦ, τοῦ ἐξ Ἱεροσολύμων διερμηνεύς, τῶν δύο ὑπηρετῶν καὶ τοῦ ἐξ Ἰόππης Βεδουίνου, ἐλαύνοντος τὸν φέροντα τὰ σκευῆ ὄνον. Πάντες δὲ εἶχομεν διατηρήσει ἔνδυμα καὶ ἥθος πτωχοῦ προσκυνητοῦ, κρύψαντες ὑπὸ τὴν ἐσθῆτα τὰ ὄπλα.

Ἰππεύσαντες ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν δι' ἀνωμάλου πεδιάδος ἀφικόμεθα εἰς καλύβας, ὑψουμένας ἐπὶ τῆς κορυφῆς βραχώδους λόφου, εἶτα δὲ ὑπερβάντες προβολὴν τινα τῆς πεδιάδος εἰσήλθομεν μετὰ πορείαν μιᾶς ἔτι ὥρας εἰς τὰς πρώτας πτυχὰς τῶν ὄρεων τῆς Ἰουδαίας. Παρηλλάξαμεν μετὰ ταῦτα διὰ τραχείας ἀτραποῦ μεμονωμένον καὶ φαλακρὸν λοφίσκον, ἐφ' οὗ τὴν κορυφὴν ἐφαίνοντο αἱ ἐσπαρμέναι πλάκες ἐγκαταλελειμμένου νεκροταφείου καὶ ἐρείπια τινα καλούμενα Χωρίον τοῦ Ληστοῦ, ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ κακούργου, ὅστις μετενόησεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ.

Διανύσαντες τρία ἔτι μίλια εἰσέδουμεν εἰς τὰ ὄρη, ἀκολουθοῦντες τὴν ξηρανθεῖσαν κοίτην χειμάρρου. Ἡ σελήνη, μειωθεῖσα κατὰ τὸ ἡμισυ μόλις ἐφώτιζε τὰ βήματα ἡμῶν ἐν ταῖς ἀθύσσοις ταύταις, οἱ δὲ σῦες ἐξέπεμπον ἐν τοῖς πέριξ ἀγρίας κραυγᾶς. Βλέπων τὴν περικυκλοῦσαν ζοφερὰν σκηνογραφίαν, κατενόουν διατὶ ἢ θυγάτηρ τοῦ Ἰεφθάε ἐπορεύθη νὰ κλαύσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῆς Ἰουδαίας, οἱ δὲ προφῆται ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν ἀκρωρείων τούτων, ἵνα θρηνησωσιν Ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου εὐρέθημεν ἐν μέσῳ λαβυρίνθου κωνοειδῶν ὄρεων ὁμοιοσχημῶν, συνεχόμενων ἀλλήλοις ἀπὸ τῆς βάσεως. Ὁ σχηματίζων τὸν πυρῆνα τῶν ὄρεων τούτων βράχος διερρῦγνε τὸ περικαλύπτον χῶμα, ἐκτεινόμενος κατὰ παραλλήλους ζώνας ἢ κῶρωνίδας, τεταγμένας ἐν σχήματι Ρωμαϊκοῦ ἀμφιθέατρου καὶ πολὺ ὁμοιοζούσας τοῖς κλιμακωτοῖς ἐκεῖνοις τοίχοις, δι' ὧν ὑποστηρίζουσι τὰς ἀμπέλους ἐν Σαυαδίᾳ. Ἐφ' ἐκάστης τοῦ βράχου τούτου βαθμίδος ἐβλάστανον συστάδες νανοφυῶν ὄρουων, πύξων καὶ ροδόδαφνῶν, ἐν δὲ τῷ βῆθει τῶν φαράγγων ὑψοῦντο ἐλάται τότε πολυπληθεῖς, ὥστε ἐσχημάτιζον παρὰ τὰς ράχεις τῶν ὄρεων ὀλόκληρα δάση, ἀφ' ὧν ἤκούετο τὸ κελάδημα διαφόρων πτηνῶν, μάλιστα δὲ κολοιῶν. Ἀφικόμενοι ἐπὶ τὴν ὑψηλοτέραν τῶν ὄρεων τούτων κορυφὴν εἶδομεν ὀπισθεν μὲν ἡμῶν (πρὸς δυσμὰς καὶ νότον) τὴν πεδιάδα Σαρῶν, ἐκτεινομένην ἄχρι τῆς Ἰόππης, ἔμπροσθεν δὲ (πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς) τὴν κοιλάδα τοῦ Ἱερεμίου καὶ πορρωτέρω ἐπὶ τινος βράχου ἀρχαῖόν τι ὄχυρωμα, καλούμενον Φρούριον τῶν Μακκαβαίων. Ὁ ποιήσας τοὺς Θρήνουσ ἐγεννήθη, λέγουσιν, ἐν τινι ἐν μέσῳ τῶν ὄρεων τούτων χωρίῳ, ἢ δὲ κατήφεια τῶν ἀγρίων τούτων ἀκρωρείων φαίνεται ἐπικεχυμένη ἐπὶ τῶν ἄσμάτων τοῦ αἰδοῦ τούτου τῆς λύπης.

Ἐγγὺς ἤδη ὦν τοῦ Ἁγ. Ἱερεμίου, ἀπεσπᾶσθην τῶν θλιβερῶν διαλογισμῶν μου ὑπὸ θεάματος ἀπροσδοκίτου. Ἀγέλαι αἰγῶν, προβάτων πλατυ-

οῦρων καὶ ὄνων, ὧν τὸ κάλλος ὑπενθύμιζε τὸν ὄναγρον τῆς Γραφῆς, ἐξήρχοντο τοῦ χωρίου ἀνατελλούσης τῆς αὐγῆς· Ἀράβισσαι ἐξήραινον σταφυλὰς ἢ ἔφερον στάμνους ὕδατος ὡς αἱ Μαδιανιτίδες· λευκαὶ σπεῖραι καπνοῦ ἀνέθρωσκον ἐκ τῶν στεγῶν, πανταχόθεν δὲ ἠκροῦτό τις φωνῶν συγκεχυμένων, ἄσμάτων καὶ χαρμωσύνων κραυγῶν, ἅτινα πάντα ἀπετέλουον εὐάρεστον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν κατήφειαν τῶν κύκλω τόπων καὶ τὰς πενθίμους τῆς νυκτὸς ἀναμνήσεις. Ὁ ἀρχηγός τῶν Ἀράβων εἶχεν ἤδη λάβει τὸν παρὰ τῶν ὀδοιπόρων ὀφειλόμενον αὐτῷ φόρον, ὥστε διήλθομεν ἀκωλύτως.

Ἀπὸ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἱερεμίου κατέβημεν εἰς τὴν τῶν Τερεβίνθων, ἧτις εἶναι βαθυτέρα καὶ μᾶλλον στενὴ, πεφυτευμένη δὲ κέγγρω καὶ ἀμπέλοις. Ὑπερβάντες εἶτα ἐπὶ λιθίνου γεφύρας τὸν χεῖμαρρον, παρ' οὗ τὰς ὄχθας ἔλαβε παῖς ὦν ὁ Δαυὶδ τοὺς πέντε λίθους, δι' ὧν κατέβαλε τὸν Γολιάθ, ἀφικόμεθα εἰς χωρίον τι Καλὸνι τούνομα, ἔνθα μεταξὺ μεταγενεστέρων ἐρειπίων παρετήρησα καὶ συντρίμματά τινα οἰκοδομήματος ἀρχαίου. Ὁ Ἀββᾶς Μαρτίτης λέγει ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ἀνηγέρθη ὑπὸ μοναχῶν, ἀλλ' ἡ ἀπάτη τοῦ Ἰταλοῦ τούτου περιγητοῦ εἶναι παχυλὴ· καθότι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ἂν δὲν ἦναι Ἑβραϊκόν, εἶναι προφανῶς ρωμαϊκῆς τεκτονικῆς, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῆς εὐθυωρίας τοῦ ὄγκου καὶ σχήματος τῶν λίθων. Μικρὸν δὲ πορρωτέρω εὕρομεν τὸ χωρίον Κερριέ-τ-Λεφτὰ παρὰ τὰς ὄχθας ἐτέρου χειμάρρου, οὗ ἡ ξηρανθεῖσα κοίτη ὁμοίαζε κωνοειδῶς λεωφόρῳ, τὸ δὲ χωρίον Ἐλ-Βιρὲ φαίνεται πόρρω ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ ὄρους πρὸς τὴν Νεβλοῦς, ἧτις εἶναι ἢ ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἰσραὴλ Σιγέμ, μετακληθεῖσα Νεάπολις ἐπὶ Ἡρώδου. Ἐξήκολουθοῦμεν ὀδεύοντες δι' ἐρήμου, ἐν ἣ ἐφαίνοντο ἀραιόφυτοί τινες συκαῖ, ὧν ἔσειεν ὁ ἄνεμος τὰ μέλανα φύλλα. Ἡ γῆ, ἐν ἣ ἔβλεπέ τις πρὶν ἔγνη τινὰ χλόης κατέστη ὄλως γυμνή, αἱ δὲ πλευραὶ τῶν ὄρεων πλατυνθεῖσαι ἐγένοντο μεγαλοπρεπέστεραι μὲν, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον γυμναί. Μετ' οὗ πολὺ πᾶσα βλάστησις καὶ αὐτὰ τὰ βρύα ἐξέλιπον, ἅπαν δὲ τὸ ἀμφιθέατρον τῶν ὄρεων ἐνεδύθη χρώματι πορφύρας. Ἀναρριχηθέντες διὰ τῶν σκυθρωπῶν τούτων ὄρεων εἰς ὑψηλὴν τινα πρὸ ἡμῶν κλεισώρειαν, ὠδεύομεν ἀπὸ μιᾶς ἤδη ὥρας διὰ φαλακροῦ ὄροπεδίου, κεκαλυμμένου ὑπὸ λίθων κατακυλιόμενων, ὅτε εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὄροπεδίου τούτου εἶδον αἰφνης γραμμὴν γοθικῶν τειχῶν ἐστεμμένων πύργους τετραγώνους, ὀπισθεν τῶν ὁποίων ἐφαίνοντο στέγαι τινὲς οἰκιῶν, ὑποκάτω δὲ αὐτῶν στρατόπεδον Τούρκων ἰππέων, κατεσκηνωμένον μετὰ πάσης τῆς ἀσιατικῆς πολυτελείας. Ὁ ὁδηγός κράξας τότε μεγαλοφῶνως «Elcods!» Ἡ Ἀγία! (Ἱερουσαλήμ) ἔφυγε καλπάζων.

Κατενόησα τότε τὰ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν καὶ περιγητῶν ρηθέντα περὶ τοῦ θαυμασμοῦ τῶν σταυροφόρων καὶ προσκυνητῶν, ὅτε ἔβλεπον κατὰ πρῶτον τὴν Ἱερουσαλήμ.

Δύναμαι δὲ νὰ βεβαιώσω ὅτι καὶ ὁ ἀναγνούς ὡς

ἐγὼ διακοσίας περίπου περί Ἱεροσολύμων τῶν καθ' ἡμᾶς συγγραφέων ἀφηγήσεις, τὰς συλλογὰς τῶν Ραββίνων καὶ τὰ περί Ἰουδαίας παρὰ τοῖς ἀρχαίοις χωρία οὐδὲν εἰσέτι γνωρίζει. Προσῆλουν τὰ ὄμματα εἰς τὴν πρὸ ἐμοῦ Ἱερουσαλήμ, ἀναμετρῶν τὸ ὕψος τῶν τειχῶν, ἀναμιμητῆσκόμενος τῆς ἀπὸ Ἀβραὰμ ἄχρι Γοδεφρείδου ἱστορίας τῆς πόλεως ταύτης, ἀναλογιζόμενος τὴν οἰκουμένην ἅπασαν μεταβληθεῖσαν ὑπὸ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ μάλιστα τὴν ἀναζητῶν τὸν ναὸν ἐκεῖνον, οὗ δὲν μένει λίθος ἐπὶ λίθῳ. Οὐδέποτε οὐδὲ χίλια ἂν ζήσω ἔτη θέλω λησμονῆσαι τὴν πρὸ ἐμοῦ ἐκείνην ἔρημον, μεγαλοπρεπῆ, ὡς ὁ Ἰεβόας καὶ τρομεράν, ὡς ὁ θάνατος.

Εἰσελθόντες τέλος εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ τῆς πύλης τῶν Προσκυνητῶν, παρ' ἣ ὑψοῦται ὁ Πύργος τοῦ Δαυὶδ, γνωστότερος ὑπὸ τὸ ὄνομα Πύργου τῶν Πισανῶν, καὶ ἀποτίσαντες τὸν ὄρισμένον φέρον εἰσῆλθομεν εἰς τὴν ἔμπροσθεν ἡμῶν ἀγυίαν· εἶτα δὲ τραπέντες πρὸς ἀριστεράν καὶ βαδίσαντες ἐν μέσῳ οἰκιῶν, ὁμοίων πηλίνοις κλωβίοις, ἀφικόμεθα περὶ μεσημβρίαν εἰς τὴν μονὴν τῶν Λατίνων Πατέρων, ἣν εὗρομεν πλήρη στρατιωτῶν τοῦ Ἀβδαλάχ, ἀρπάζοντων ὅ,τι ἐτύγγανε τῆς ἀρεσκείας.

Κατόπιν ἐξ Ἱεροσολύμων διὰ τῆς πύλης τῆς Δαμασκοῦ ἐτράπημεν πρὸς δεξιὰ, ὑπερβάντες δὲ τὰς παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σιών φάραγας ἀνέβημεν ἐπὶ ὄροπέδιον, δι' οὗ ὠδεύσαμεν ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν. Ἡ Ἱερουσαλήμ ἔκειτο ὀπισθεν ἡμῶν πρὸς ἄρκτον, πρὸς δυσμὰς ὑψοῦντο τὰ ὄρη τῆς Ἰουδαίας, πρὸς δὲ ἀνατολάς ἐφαίνοντο πέραν τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης τὰ τῆς Ἀραβίας. Ὑπερβάντες ὁσονούπω τὴν Μονὴν τοῦ Ἀγ. Ἡλιοῦ, παρ' ἣ φαίνονται ἡ ἐλαία καὶ ὁ βράχος, ἐνθα ἀνεπαύετο ὁ προσφῆτης πορευόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰσῆλθομεν εἰς τὴν πεδιάδα Ραμὰ, ἐν ἣ κείται ὁ τάφος τῆς Ραχήλ, μικρὸν θολοσκεπὲς οἰκοδόμημα, ἀπολαῦον ὄσων καὶ τὰ Τζαμεῖα προνομίων· καθότι οἱ Τούρκοι καὶ Ἀραβες τιμῶσιν ὡς ἡμεῖς τὰς οικογενείας τῶν πατριαρχῶν. Αἱ χριστιανικαὶ παραδόσεις συμφωνοῦσι τοποθετοῦσαι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τὸ μνήμα τῆς Ραχήλ, ἣ δὲ κριτικῆ συνάδει ταῖς παραδόσσιν· ἐγὼ ὅμως δὲν δύναμαι νὰ συμμερισθῶ τῆς γνώμης τοῦ Θεβενώ, Μονκονῆ, Ρογήρου καὶ ἄλλων περιηγητῶν, οὐδὲ ν' ἀναγνωρίσω ὡς ἀρχαῖον τὸν τάφον τοῦτον τῆς Ραχήλ, ὄντα προφανῶς οἰκοδόμημα Τουρκικόν, ἀνεγερθὲν πρὸς τιμὴν μωαμεθανοῦ τινος ἀγίου.

Ἐπελθούσης ἐν τούτοις τῆς νυκτὸς εἶδομεν ἐν τῷ ὄρει τὰ φῶτα τοῦ χωρίου Ραμὰ. Βαθεῖα σιγῆ ἐπεκράτει περὶξ ἡμῶν. Ἐν τοιαύτῃ βεβαίως νυκτὶ ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς Ραχήλ. «Φωνὴ ἐν Ραμὰ ἠκούσθη, θρήνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμος πολὺς·» «Ραχήλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε» «παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσι.» Πόσῳ ἀπολείπεται ἡ λύπη τῆς μητρὸς τοῦ Ἀστύνακτος καὶ τοῦ Εὐρυάλου τῶν θρήνων τούτων τῆς Ραχήλ! Ὁ Ὅμηρος καὶ Βιργίλιος παραχωροῦσι τὴν ποιητικὴν δάφνην τῷ Ἱερεμίᾳ.

ΠΕΡΙ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ ΨΥΧΗΣ

ΚΑΤΑ ΠΛΑΤΩΝΑ

Λόγος ἐκφωνηθεὶς εἰς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ
ὑπὸ Γ. ΜΙΣΤΡΙΩΤΟΥ

Κυρίαί καὶ κέριοι,

Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ὁ ὕλισμός λυμαίνεται καὶ μαραίνει τὰ μυροβόλα καὶ εὐανθῆ τοῦ πολιτισμοῦ ρόδα, ἐν χρόνοις, καθ' οὓς οἱ βάτραχοι τῶν σαπρῶν ὑδάτων καὶ τὰ ἄμουσα ὄρνεα τῶν ἠθικῶν ἐρειπίων διακηρύττουσιν, ὅτι μόναι αἱ διὰ τοῦ σώματος ἡδοναὶ εἶναι τὸ ὄντως ἀγαθόν, ἐν τοῖς χρόνοις, λέγω, τούτοις δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ πραγματευθῆ τις περὶ ἀθανασίας ψυχῆς. Διότι ὁ ἀλαζῶν ὕλιστὴς μετὰ κομπορημοσύνης λέγει, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει πλὴν τῶν ὑποπιπτόντων εἰς τὰ αἰσθητήρια, ὅτι οἱ ἰδεολογοὶ οὐδὲν δύνανται νὰ εἴπωσι περὶ οὐσίας τοῦ πνεύματος, εἰμὴ μόνον ἐπίθετα καὶ ὅτι ὁ ὕλισμὸς εἶναι πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δὲν δύναμαι νὰ προβῶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἐμῆς ὑποθέσεως, ἂν μὴ διὰ βραχυτάτων ἐξελέγξω καὶ τοὺς τρεῖς τούτους ἰσχυρισμούς καὶ προπαρασκευάσω τὸν ἀκροατὴν, ὅπως οὗτος εἰσελθῆ εἰς τὸ βασιλεῖον τῶν ἰδεῶν ἄνευ προλήψεων.

Πρῶτον τὰ αἰσθητήρια, ἐφ' ὧν ὁ ὕλιστὴς ἐρείδεται, ἐν πολλοῖς ἐλέγχονται ψευδομάρτυρες, ὡς ἤδη οἱ ἀρχαῖοι παρετήρησαν, π. χ. ὁ θαλλὸς τῆ μὲν αἰγὶ εἶναι ἐδώδιμος, τῆ δὲ ἀνθρώπῳ πικρὸν, τὸ κώνειον τῆ μὲν ὄστρυγι εἶναι τρόφιμον, τῆ δὲ ἀνθρώπῳ θανάσιμον καὶ Δημοφῶν ὁ τραπεζοκόμος τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἐν μὲν τῆ σκιᾷ ἐθερμαίνεται, ἐν δὲ τῇ ἡλίῳ ἐρρίγου. Ἴνα δ' ἄλλα παραδείγματα παραλείψωμεν, λέγομεν μόνον περὶ τοῦ ἡλίου, περὶ οὗ οἱ μὲν ὀφθαλμοὶ μαρτυροῦσιν, ὅτι κινεῖται περὶ τὴν γῆν τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἀντίστροφον. Ἄς ἀποκριθῶσιν οἱ ὕλισται, πότερος τῶν μαρτύρων λέγει τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὄρασις ἢ τὸ πνεῦμα. Διὰ τοῦτο οὐχὶ ἀτόπως ὁ θεῖος Πλάτων ἔκτειρε τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅτι τοῦτο ἀναγκάζεται νὰ φιλοσοφῆ μεταχειριζόμενον ὄργανα, ρίνας καὶ ὄτα. Δεύτερον οὐ μόνον οἱ ἰδεολογοὶ μεταχειρίζονται ἐπίθετα πρὸς ὄρισμὸν τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ οἱ ὕλισται, ὅταν ὀρίζωσι τὴν ὕλην, π. χ. λέγουσιν, ὅτι σῶμά τι εἶναι βαρὺ καὶ κόκκινον. Τὰ ἐπίθετα ὅμως ταῦτα δὲν ὀρίζουσι τὴν οὐσίαν τῆς ὕλης, ἀλλὰ μόνον τὴν γειννίασιν αὐτῆς πρὸς τὴν γῆν καὶ τὸν ἥλιον, ἐξ ὧν ἐκείνη μὲν ἔλκουσα δίδει τὸ βάρος, οὗτος δὲ διὰ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ παρέχει τὸ χρῶμα. Ἄλλ' ὁ ὄρισμὸς οὗτος εἶναι οὕτως ἄγαν ἀόριστος, ἂν ἠρώτων τινα περὶ τοῦ ἐπιτηδεύματος ἀνθρώπου τινός, ἀλλ' ἐμάνθανον τοὺς γείτονας αὐτοῦ. Ἄρα καὶ οἱ ὕλισται ὀρίζουσι δι' ἐπιθέτων καὶ ταῦτα δὲν λαμβάνουσιν ἐκ τῆς οὐσίας, ἐνῶ οἱ ἰδεολογοὶ λέγοντες, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς ὀρίζουσι αὐτὴν τὴν οὐσίαν τοῦ πνεύματος. Καὶ τρίτον ὁ ὕλισμὸς δὲν εἶναι πρόοδος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ κατὰπτωσις αὐτοῦ. Ἡ παγκόσμιος ἱστορία διαίρεται εἰς τρεῖς περιόδους, τὴν θεοκρατικὴν, τὴν ἰδεολογικὴν καὶ τὴν ὕλικήν, αἵτινες ἔρχονται καὶ παρέρχονται κανονικῶς ὡς αἱ ὥραι τοῦ ἔτους. Μέχρι τοῦδε ἤλθον καὶ παρῆλθον δὲς. Ἡ μὲν θεοκρατικὴ ἀρχομένη ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων λήγει εἰς τὰ Μηδικά, ἣ δὲ ἰδεολογικὴ ἐκ τούτων τὴν ἀρχὴν ποιησαμένη ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ἡ ὕλικὴ ἀπὸ τοῦ μεγάλου τούτου βασιλέως μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Χριστιανισμοῦ. Αἱ αὐ-